

мирали поколѣнията, така и на притурянитѣ съ течение на времето индивидуални качества, а така сжщо и на условията на срѣдата. Че дълголѣтието се предава отъ поколѣние на поколѣние, като една особена тенденция на семейството, се вижда отъ изложенитѣ вече данни, които ни показаха, че дълголѣтието е едно качество, присжщо не само на самитѣ столѣтници, но и на родителитѣ и на децата имъ. Ние видѣхме, че бацитѣ на 63% отъ столѣтницитѣ мже сж умрѣли на възраст повече отъ 80 год., бацитѣ на 18% сж умрѣли на възраст 100 и повече години, и че сжщитѣ величини за майкитѣ на столѣтницитѣ сж 60 и 13%. Тия числа говорятъ несъмнено за наследствеността на дълговѣчността. Въ това ни убеждаватъ и числата за възрастта на децата на столѣтницитѣ, отъ които ние видѣхме вече, че броятъ на столѣтницитѣ, при които възрастта на най-голѣмото живо дете е надъ 70 години, съставлява 23%, и то 14% при мжетѣ и 33% при женитѣ столѣтнички.

Направеното общо заключение, че дълговѣчността е едно наследствено предавано качество на човѣка, се вижда и въ числата въ столѣтницитѣ въ Съединенитѣ Щати и въ Италия. Така, италиянската анкета ни показва, че отъ 19 бащи на столѣтници, 3 сж умрѣли по-млади отъ 50 год., 1 е умрѣлъ на възраст отъ 51 до 60 год., 4 умрѣли на възраст отъ 61 до 70 год., 4 на възраст отъ 71 до 80 год., 5 — на възраст отъ 81 до 90 год., 2 на възраст отъ 91 до 100 год. Сжщата картина имаме и при майкитѣ на столѣтницитѣ, отъ които 1 умрѣла по-млада отъ 30 год., 4 умрѣли на възраст отъ 61 до 70 год., 3 — на възраст отъ 71 до 80 год., 3 — на възраст отъ 81 до 90 год., 4 — на възраст отъ 91 до 100 год. Real пъкъ ни съобщава, че отъ 37 бащи на лица по-стари отъ 90 години, 6 сж умрѣли на възраст до 49 год., 4 — на възраст отъ 50 до 59 год., 7 — на възраст отъ 60 до 69, 6 — на възраст отъ 70 до 79, 9 — на възраст отъ 80 до 89, 4 — на възраст отъ 90 до 99 и единъ на възраст 104 год. Сжщото разпредѣление и даже съ единъ още по-силенъ превесъ на по-старитѣ възрасти ние имаме при майкитѣ на по-старитѣ отъ 90 години, отъ които на възраст до 49 г. умрѣли 6, на възраст отъ 50 до 59 г. — 2, на възраст отъ 60 до 60 г. — 8, на възраст отъ 70 до 79 г. — 10, на възраст отъ 80 до 89 год. — 14, на възраст отъ 90 до 99 год. — 4. Тия числа потвърждаватъ напълно предположението за наследственото предаване на дълговѣчността.

Въпросътъ за влиянието на другитѣ фактори върху продължителността на човѣшкия животъ е много по-труденъ за разрешение. Въ семейното положение ние мжно можемъ да докажемъ нѣкаква благоприятна или неблагоприятна обстановка за дълговѣчността.

На пръвъ погледъ числата за семейното положение на столѣтницитѣ показватъ, като че ли най-благоприятната обстановка за столѣтницитѣ е вдовството, но очевидно е, че особениятъ съставъ въ това отношение на столѣтницитѣ не е причина, но резултатъ на тѣхната висока възраст. Не е лесно да се реши въпросътъ коя срѣда благоприятствува повече дълговѣчността: дали оная на града или оная на селото. Наистина, числата на анкетата ни показватъ, че въ градоветѣ столѣтницитѣ, като че ли сж по-чести, отколкото въ селата (на 1 мил. души 32·7 въ градоветѣ и 27·8 въ селата); обаче малкиятъ абсолютенъ брой на столѣтницитѣ въ градоветѣ не ни дава възможность да направимъ едно определено заключение. Отъ друга страна, не трѣбва да забравяме, че 5 града въ България (Малко Търново, Кула, Берковица, Бѣла-Слатина, Фердинандъ) не се отличаватъ по своитѣ културни и стопански условия отъ нашето село и че въ тия петъ града живѣятъ 7 столѣтника. Ако направимъ едно ново изчисление, ние ще получимъ числа, които ще ни говорятъ друго, а именно, че на 1 мил. отъ населението въ градоветѣ се падатъ 27·1, а въ селата — 29·4 столѣтници. Но ние не бива да изпускаме изъ видъ, че най-малко половината отъ градоветѣ на България иматъ полуселски характеръ. При тия условия ние можемъ да се осмѣлимъ да твърдимъ, че селото е по-благоприятна обстановка за дълговѣчността, отколкото градътъ.

Отъ всички 158 столѣтници грамотни сж само 12, отъ които 9 мже и 3 жени. Отъ тия числа е трудно да се образува едно мнение за влиянието на културата върху дълголѣтието, защото въ оная епоха, къмъ която принадлежи младостта на столѣтницитѣ, изобщо броятъ на грамотнитѣ между цѣлото население, а особено на образованитѣ, е билъ твърде малъкъ.

Отъ числата за разпредѣлението на столѣтницитѣ при разнитѣ видове занятия ние видѣхме, че градскитѣ занятия даватъ релативно повече столѣтници отъ селскитѣ. Но и тукъ би било много смѣло да се правятъ по-голѣми заключения, поради малкия брой столѣтници, заети въ градскитѣ занятия — индустрията и търговията. Фактътъ, обаче, че най-голѣма дълговѣчностъ проявяватъ овчаритѣ, показва колко голѣма е продължителността на човѣшкия животъ, когато последниятъ минава въ непосредственъ контактъ съ природата, при умѣрени потребности и малко нарушавано душевно равновесие. Числото на овчаритѣ столѣтници говори достатъчно много за влиянието на психическия факторъ върху продължителността на живота. Колкото се отнася до степента на благосъстоянието, ние вече видѣхме, че числата, засягащи тоя признакъ на изследваната маса, не ни позволяватъ да пра-